

ВІСТІ

Чернігівської громади українських соціалістів. — федералістів. —

ЩОТІЖНЕВИЙ ПАРТІЙНИЙ ЧАСОПИС.

4 (17) червня 1918 року.

Зміст. Перелішок. Від чого так сталося. Чому ми не підтримуємо повної соціалізації землі. З життя партії. Дискування редакції.

№ 2-й.

Селяне! Осяне—соціалісти і несоціалісти! Всі Ви для України, як Держави, однаково дорогі, однаково любі; всіх Вас вона виховала і, як рідна пенька, віддала свої сили на Ваше виховання. Віддайте ж тепер і Ви свої сили на допомогу їй, бо вона опинилася у дуже тяжкому стані. Єднajteсь, як мцнїйше, на національному ґрунті. Ваша і всієї України сила і надія тепер тільки в такому єднанні. Не слухайте тих наших землячків, що у такому єднанні вбачають „буржуазність“ і цим тільки дурять Вам голову, а знайте, що всяке питання,—чи соціальне, чи яке инше, раз воно вирішується на національному ґрунті, є справою національною, для всіх нас найдорогошою. А коли так, то цілком ясно, яке велике значіння має Ваша єдність. Беріться свідомійче до громадської праці і всі, як один, станьте у допомогу Українській Державі. Боріться за її долю і щасливу будучину, а також за здобуття революції,—без зброї, але рїшуче і планомірно.

4 (17) червня 1918 р.

Такое і болше до сліз робітсь на душі, коли пригадаєш, що у нас, на Україні, могло бути, і порівняєш з тим, що у нас сталося; яка світла будучина ждала нас і в якому неприємному стані ми опинились...

Коли б революція пішла у нас у відповідному напрямку, наше безземельне селянство було б уже з землею, наділеною йому з земельного фонду; безземельне селянство мало б у своїй розпорядженню бущу свою землю у певній кількості (норма) і вело б своє господарство перше всього у спокої, без якогось, як відомо, цілого діла вості неможливо, і наша країна могла б сподіватись на те, що вона буде з хлібом, громадські і державні справи встали б до своїх рухів, українська трудова народня інтелігенція і вона б їх відповідно інтересам рідного народу...

І можна, без сумніву сказати, що при таких умовах за кілька років ми так високо піднесли б свою культуру, як піднесли її найвидатніші на той час Герої.

Але це так могло бути.

А сталося навпаки.

І тепер ми маємо на собі високий обов'язок—керувати тим, що є, не вахуючись з екологією всього нашої держави, а з його повною відповідальністю до

державного життя, і обернись лише на переважну частину народу, кинути, виче на здо, у його гуцу багато вселяких обиднок, не гаючи про те, чи їх можна перевести до життя, чи ні.

Нім вони зосередили темній народ, потягли його до анархії і довели до загину всього, що здобула революція.

Бо, як відомо, наслідком такої політики сталося у нас таке, чого ще не знавав світ: революція повернулася у якоесь розбіннятє: люди без всякої причини губили людей, наче якусь тварину; народне добро—ліси, будівлі, хліб, худобу почали знищувати—палити, руйнувати; громадське діло у всіх його галузях розпадалось...

Дійшло до того, що прийшлося прохати чужих людей—німців—ратувати нас від нас же самих.

Такого прикладу знається не знає історія ні одного народу на світі.

Кінеш кінцем нашим життям почали керувати чужі люди...

Мимоволи зв'язавсь питання: неже вельми кінеш, неже наша рідна Україна, після трохсестлітнього сну, проснулась на який час і знову заснула на віки?

О, ні, не так! Ми всіма силами свесі душі вирімо, що українська культура вмерла не може, що тепер,

коли наш народ власними очима побачив свої тяжкі помилки, свою темноту, неорганізованість, — як раз повинна розпочатись на всій Україні величезна справжня реальна народня праця.

Цю працю розпочне сам народ, за допомогою своєї трудової інтелігенції, і не припинить її аж поки, поки не досягне бажаного, що до остаточного до ліпшення свого політичного, соціального і національного стану.

І пам'ятається, що цю працю треба розпочинати перше всебічно з найтіснішого об'єднання на національному ґрунті, розуміючи це так, що воно — чи соціальне, чи яке інше — питання, коли воно вирішується на національному ґрунті, — уявляється уже національною справою.

Знаходяться люди, з наших же таки землячків, що національну справу знаходять буржуазною, але так кажуть ті люди, які вже нашкодили нашій революції, і тому звертати увагу на їх балаканину не варто.

От же закликаєм всіх до роботи, роботи рішучої, планомірної, певниної, аби захистити здобутки революції, збудувати Українську Державу — чи то вона буде республікою, чи то гетьманщиною — вільною, мідною, багатою і щасливою на віки, бо від її щастя залежить і щастя кожного з нас.

Через віщо так сталося.

(Проложення).

Пануюча в Ц. Раді партія поклала надії на те, що її становиме зміняють Установча Рада, яка була скликана на 12 травня, але увірглась, з якою стояли на складанні цієї Ради, тільки пошкодила і збільшила обурення проти Ц. Ради: добре відомі буржуазні, а в деяких переведились вибори до Установчої Ради, що відбувалися за час панування большевників в значній частині України, перевидилися за їх впливом; чимало виборців було тероризовано большевickими прихильниками, тільки незначна частина виборців взяла участь в виборах. Обрана за таких умов, складена майже виключно з с. р. і большевників, Рада не могла мати ніякого авторитету, але пануюча в Раді партія була переконана, що Установча Рада підле тим шляхом, яким останніми часами вела вона і Ц. Раду. Ні на що не вважаючи, не звертаючи уваги на грізні ознаки, більшість Ц. Ради вела до неминучої катастрофи. І вона наступила: попереду стало; не стало Ц. Ради, яка користувалася попереду великим впливом, яка з'єднувала всіх українців, яка створила Українську Державу, покладаючи підвалини її самостійності, широко діяла про піднесення національної культури, про пониження народної обвіти, яка вдала закон про національно-культурну автономію. Сказано було про Раду, і обставини так склалися, що ніхто не повстав на її оборону.

Для Української Держави та української державності, пише с. Єфремов в "Новій Раді", останній перед Великоднем тиждень був суцільним страчним тяжким; хресту чужь зробили вою, як наслідок фатальних помилок за недовге своє життя і дійшли до свободи, можна сказати, голофи".

Оточення Ц. Ради німечкою салою, арешти, труси по всьому помещанню 28 звітни, з'їзд хліборобів-власників 29 квітня, перемага цього з'їзду, участь в подіях озброєного російського офіцарства, проголошен-

ня гетьманства, — от ті події, які відбулися на двох днів. Фактично прийшла нова влада, яка 30 березня видала перші свої акти: "Грамоту до всього українського народу та закон про тимчасовий устрій України".

Склався новий уряд, — уряд самостійної України без українців, склався уряд з октябристів і українців зазвжди ставилися вороже до українського руху, що ставили всілякі перешкоди утворенню самостійної української держави.

Почалася "реставрація". Перші кроки нового уряду визначили той шлях, яким він мав просуватись — з посад урядових, призначені попереднім урядом, на посади старост призначені представники панства, вилася масові арешти, знищення орґанів місцевого врядування, заборона з'їздів, закриття та опублікування газет. Знищуються цілі відділи міністерства мільних справ, щоб збутихся неперієних новому уряду людей, та щоб змінити їх звичайно, прибутих Виробляються проекти реформи земельного та міського моравдування, які мають на меті віддати земські та міські справи, до рук тих, хто керували їми до революції. Очікуючи, що новий уряд бажав іти старим шляхом, що старого режиму. На жаль, люди, що складають його, лежать до тих, які, нікому не навчалися, і не бажали забути те, що давно виникло себе ні до чого не званим, шкодливим: всі події 1904—1918 р-р. живили в них даремно, вони не хочуть зрозуміти, що "реставрація" минулого — річ неможлива, що не реставрація можна заспокоїти країну, що "реставрація" нові закони, нове безладдя, нове лихо. Нити доводять, що курс нового уряду до добра не може вестись, і справді шириться, як кажуть, агітація проти уряду, єсть звістки, що були навіть спроби збройного повстання, які теж зброєю гасяться, єсть звістки про арешти, про переслідування, про знищення посольств, про знищення полів, руйнується те, що до цього не висте зруйновано. Нове лихо, нова руйна. Разом з тим загрожую братовбивчій боротьби по селах, загрожую нові форми терору: частини селян, і значна частина, що до останнього часу мовчала, змагається покласти на попередніх переможців і тепер тероризує їх; і повстає та небезпечне течія доносів, наклепів, зведення особистих рахунків, жорстокої пошти за колишні вчинки.

Пануюча реакція з звичайними її супутниками: прибічники реакції почувають себе панамі станову, бажують повернути все старе. Але масові, часто безпідставні арешти, не запобігають лихому. Вет такі арешти не запобігають справі, напани: село замість не трохи не запобігають елементів, з солдатської реакції у владі тих анархічних елементів, яку арешти молоді, яка вміє добре ховатися, яку арешти легко, і яка провадить і тепер свою руйнівну агітацію, арешти, карательні ескадри і козаки інші заховують "заспокоюють" село, тільки надають сили їй агітації, тільки викликають поширення "большевизму", тільки викликають заколоти.

Напряма діяльність уряду, в супереч його бажанням, прагнуть і які можуть витворити умови, порозуміння життя та дійсної творчої праці. "Мертвого з праці повертають", на старих підвалинах будуватися не можна, селя — не завжди повинні пам'ятати ті, що керували тим держави.

З другого боку, ті, що гадують шляхом поєсти боротьбу с сучасним становищем, повинні пам'ятати, що проявами безсильного терору порозуміння випа не можна. Коли терор з його руйнівним путником — анархією, — провадив справу до розриву реакцію, то поновлення його може

що до свого часу ще заціліло, і коли сього не бачуть темні маси, то тим більшу відповідальність беруть на себе ті невідповідальні провадирі, що не хочуть зрозуміти своїх помилок і знов ханпаються способами, уже засудженим життям... "Вдержатися од безладдя і того, що виниш коїться, і того, що з гори прокидається—це єдине завдання всіх державних елементів на Україні" (Н. Рада, ч. 84, "На хвилі безладдя").

Додам, що таке завдання—нашої партії, партії соціалістів-федералістів, яка до сього простегує і в сьому напрямі має провадити овою працю.

Чернівець.

Чому ми не підтримуємо повної соціалізації землі.

Ще ніде на всьому світі не вирішено питання про повну соціалізацію землі та всієї сільськогосподарської промисловості, бо це річ дуже складна і дуже міцно вона зрослася зо всіма іншими економічними справами. Землі не можна відокремити од усяких інших підвалин економічних справ, і тому повна соціалізація землі буде такої ж соціалізації всього того, що до оброблення землі, до промисловості та торгів. Але ж кажуть, що земля Божа, і вона повинна бути нічия, для усіх одинакова, як повітря. Це велика помилка. Кількість воздугу не обмежена, і ніхто його не купує, не продає, ніхто не працює біля нього.

Земля у сільському господарстві тільки одна його частина, те ж саме, що машини у заводах, начиння у майстернях. Без праці людини сама земля не вродить. А погляд праця у сільському господарстві ще не задана на соціалістичний лад, то і земля ще не може бути загально соціалізована. От коли усі галузі сільськогосподарської промисловості, та інші економічні справи почнуть потроху переходити до соціалістичного ладу, тоді й земля буде соціалізована. То б то ніякої власності на землю ні у кого не буде. Але ж ми ще не доросли до того, щоб зірвати і скасувати земельну власність. Тепер треба якось вирішувати питання що до безземельного та малоземельного селянства, — як би йому допомогти у земельній справі.

Це питання обговорювалось на з'їзді партії С. Ф. 11 травня у Києві. Був доклад К. Мадієвича — про земельну справу на Україні. В основі сільськогосподарської культури, каже докладчик, у нас, на Вікраїні, лежить дрібна земельна власність.

Типом господарства є трудове господарство (од 3—4 до 50 десятин). Дійсний розмір трудової норми залежить од місцевих обставин. А ідеї про соціалізацію землі, що провадять партія С. Р., мають головним чином в своїй основі общинний побут Росії. У нас же знічення приватної селянської власності на землю йшло протягом довгого часу. Через те й аграрна революція у нас мала на меті не скасування власності на землю, а одібрання землі до рук селянства. Одіобратиметься земля взагалі з виплатом. З цим погоджується величезна більшість селянства, бо воно знає вимоги життя. Подібний виплату можна вирішити так, щоб не було важкого тягарю, і щоб не порушилися основні всього економічного устрою. Одіобрати землю треба у державний земельний фонд, з якого вона й буде виділятися дрібним селянствам — селянам.

Що до земельної ренти, то вона одіобратиметься державної кооперативної інотекти.

Це саме обстоє і партія С. Ф.; подібноці ж умов виплати і розміру трудового господарства будуть вирішені законом, котрий видасть Всеукраїнській Союз. А.

3 партійного життя.

◆ Загальні збори Чернівецької громади українських соціалістів-федералістів. 1 (14) червня одбулися загальні збори Чернівецької громади українських соціалістів-федералістів. Обрано раду громади з таких осіб: І. Л. Шрага, І. О. Коновала, А. В. Верзидова, М. О. Гойденко, І. А. Комарова, В. Ф. Адамска.

◆ Відозва до українського селянства. Український селянський союз, який організується заходами соціалістів-федералістів, соціалістів-самостійників, хліборобів-демократів і трудовиків, склав відозву до українського селянства, в якій рекомендує йому тверезі й повні способи боротьби за політичні й соціальні права. В відозві мають висловитися проти озброєної боротьби, але рекомендувати пліномірну боротьбу економічну та політичну а тою реакцією, яка супинється на село з городів.

◆ Лекції соц.-фед. Організаційна комісія партії соціалістів-федералістів організує в Києві та на провінції ряд лекцій про самостійність і федерацію, про внутрішнє становище на Україні і завдання українських партій, про земельну справу та про економічне і фінансове становище України.

◆ Постанова головного комітету партії соціалістів-федералістів. Головний комітет партії соціалістів-федералістів обмірковуючи конфлікт між співробітниками міністерств та міністрами і особливо з Колокозьковим, виніс резолюцію протеста проти тої міністерської політики, яка викликає конфлікти і веде до їх загострення. Разом з тим, комітет партії признає, що хоч співробітники міністерств і були до останньої міри роздратовані поведінкою своїх начальників, але не слід було братися такою способом боротьби, як забастовка, бо в теперішніх політичних умовах цей спосіб доводиться признавати невідповідним.

◆ Педнання українських партій. Серед українських С. Ф. та трудовиків виникла думка про об'єднання цих двох партій. З доручення комітетів обох партій склалася комісія, яка виробить умови сполучення партій.

◆ Національний український з'їзд. Серед українських політичних партій виникла думка скликати всеукраїнський національний з'їзд на зразок національного конгресу у квітні минулого року. Такий з'їзд вважають потрібним для підрахунку національних сил та прийняти спільних для всього національного фронту лозунгів.

◆ Союз української державності. В українських політичних колах виникла думка складання "Союзу української державності", в склад якого входили б усі губерніїальні повітові народні управи, кооперативи, громадські та державні установи. В найбільших днах відбудеться в цій справі наради визначних політичних українських діячів.

◆ Резолюція головного комітету партії соц.-фед. До головного комітету партії С. Ф. дійшли чутки, ніби десь в урядових кругах готується проект виселення всіх австрійських підданих, виходців чи виселенців з Галичини, назад в Австрію. Ця чутка дуже трівожить українську інтелігенцію, а причини цієї трівоги цілком зрозумілі. Головний комітет партії С. Ф., не маючи потвердження цих чуток, вважає, що нема ще даних для того, щоб ро-

бити якісь заходи проти того проекту, бо невідомо, чи він справді єсть. Але комітет, як нам відомо, внаваж по-трібним вияснити своє відношення до ролі галицької інтелігенції в справі будування української держави і прийняв відповідну резолюцію.

В цій резолюції говориться, що галицька інтелігенція, як вихована та віддана українській національній ідеї, являється в теперешніх умовах одним із твердих ферментів української державности; що вона прийшла на Україну з метою культурної й національної праці і за-взяла умов і політичних курсів провадила енергійну національно-державну роботу, не претендуючи одна-че на владу та якусь керівничу роллю в політиці. За-нявши скрому постать робітників для української нації й держави, галицькі українці фактично виносили на своїх плечах величезний тягар громадської роботи, скріплюючи українські форми шире, культурно і послідовно. Виселення з України цього культурного елементу було б тяжким ударом не тільки для наших культурних справ, але й для самої держави, і комітет с.ф. вважає всі ці заходи в цьому напрямі абсолютно недопустимими. Що ж до якості тої роботи, яку провадила у нас галицька інтелігенція, то комітет вважає її надзвичайно цінною, вартою високого признання й подяки від нашого громадянства.

З'їзд укр. партії соціалістів-федералістів.

10—12-го травня відбувся у Кліві з'їзд партії соціалістів-федералістів, на який прибуло біля 40 представників губерніяльних комітетів.

З'їзд відкритий головою центр. комітету партії, С. О. Єфремов.

Головою з'їзду обрано одностайно представника Чернігівщини І. М. Шрага!

Після цього почалися доклади з місць, в котрих діялися становичі місцеві партійні організації.

Що до сучасного моменту, представники місць головним чином з'ясували відношення провінції до останнього перевороту і до війни.

Єдинство в відношенні до перевороту можна поділити на 2 частини: більш хазяїни ставляться поки що прихильно до нової влади, соціалістичні — цілком вороже. Але деревот одоубся так недавно, що певного відношення устанавити трудно.

Викликає також незадоволення населення призначення поітовими старостами людей, що були слугами старого режиму. Людиність в цьому бачить реставрацію панства.

Німці викликають вороже відношення численними реквизиціями збіжжя, помешкань і т.п.; так, напр., в одному губерніяльному місці було реквизиовано німцями орешкання „Простіти“, але було — оскероком громадського життя уфратинців.

На докладах з місць закінчилися різні засідання.

(Вечірнє засідання 10/4). На першому засіданні був доповіднений прейдтум виборами 2-х товаришів головою — О. Саліковського і О. Карпинського (Чернігівщина).

Зібраний перенізо до заслухання і обговорення докладів по програмі з'їзду.

Чернуга був доклад О. Я. Шулгина — „Про міжнародне становище України“.

Проголошено, окресливши хід думок партії од федера-завна до самостійности в зв'язку з ходом історичних подій.

запропонував з'їздові що еволюцію партії в'єснати в окремі резолюції.

Україна, станши, після 3-го універсалу, самотньою фактично, була визнана Англією і Францією і закладала мир з державами-почірпного союзу, які теж назвали українську республіку.

Завдання міжнародної політики — загальний мир. Тому закликав до України. При сучасних обставинах Україна мусить бути строго нейтральною державою і додержуватися своєї державности і одновоборних і од нейтральних держав.

Після дебатів з приводу докладу, була обрана комісія для редакування резолюції.

Другий доклад „про економічне становище України“ читав Г. А. Феценко-Монівський.

Промисловість на Україні була майже зруйнована час 3-х літньої війни.

Після миру з почірпним союзом, Україна має планів для підвищення свого економічного становища, а після закінчення загального миру, тоді, коли будуть долені всі кордоня, промисловість-наша може бути ужити для розвивання економічно країнами.

Завданням біжучого моменту — використати ці місця для торговельно-промислового і фінансового підвищення краю.

Необхідно для цього призвати ініціативні кола торговельно-промислового (кооперативні, а також цілком приватні ініціативи), аби неогладити інтереси держави рівномірно судучається з цілком приватними інтересами торгів і промисловости.

В дискусіях було уважено на шкідливість приватної торгівлі, а також на необхідність обережно розводити в житті принцип монополії.

Для вироблення тези обрано комісія.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

До читачів. Редакція укліно прохає наших читачів не затримувати у себе номерів нашої газети, після прочитання, передавати їх у други руки, рук тих, хто цікавиться життям нашої партії.

Всім товаришам по партії на Чернігівщині. Прохаємо надіслати нам відомості про партію і загальне життя на Чернігівщині.

Конотіл, Ч. жу. Передати на свій часопириймає.

Ічня, Борз. пов., М. Програма партії надіслати.

Везезна, Черн. пов. П. — ому. Прохає.

Літки, Остер. пов. М. М. Ці відомості надіслати першому числі „Вісця“.

Редактор Ів. Конотіл.

Видавець: Чернігівська громада партії українських соціалістів-федералістів.

Адреса редакції: Чернігів. Народний Дім, 4-го поверху.